

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 72.03:008]:908]:352.078.3

ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ
КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Шевченко В.В.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
viktoriia_shevchenko_@ukr.net **Актуальність теми.** Культурно-історична спадщина є не лише символом

минулого, а й джерелом соціально-економічного розвитку громади. Вона сприяє формуванню локальної ідентичності, підвищенню туристичної привабливості, створенню робочих місць та розвитку підприємництва. Однак, без активного залучення місцевих жителів, багато об'єктів і традицій можуть залишитися поза увагою або зникнути. Саме тому, збереження культурно-історичної спадщини як основи нашої ідентичності, національної свідомості та розвитку майбутніх поколінь можливе лише за активної участі територіальних громад – потенційних носіїв місцевих традицій, пам'яті та культурних надбань.

Мета дослідження полягає у виявленні, обґрунтуванні та розробці ефективних підходів і механізмів залучення місцевих громад до активної участі у процесі збереження, популяризації та розвитку культурно-історичної спадщини, інтеграції цих заходів у загальну стратегію сталого розвитку територій.

Методика та організація дослідження ґрунтується на використанні низки наукових методів (як то історико-теоретичний, порівняльний, графоаналітичний метод, соціологічного опитування, емпіричний) та залученні передових методик, пов'язаних із розвитком соціальних навичок (soft skills, робота в команді, підготовка публічних виступів, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо).

Результати дослідження. Під час роботи виявлені основні шляхи залучення об'єднаних територіальних громад у формуванні локальної ідентичності та соціальної згуртованості. Серед них:

- 1) *освітні ініціативи* – проведення лекцій, семінарів, створення освітніх програм для підвищення обізнаності населення про цінність спадщини;
- 2) *партнерство з місцевою владою та бізнесом* – залучення приватного сектору для спільного фінансування реставраційних проєктів;
- 3) *волонтерський рух* – організація акцій із благоустрою та відновлення культурних об'єктів;
- 4) *використання інноваційних технологій* – створення віртуальних турів, 3D-моделювання пам'яток для популяризації спадщини;
- 5) *фінансування через грантові програми* – пошук національних та міжнародних грантів для реалізації проєктів зі збереження національної і регіональної спадщини.

Одним із прикладів вдалого залучення громади у збереження культурно-історичної спадщини є комунальне підприємство «Опішнянська артіль». Проєкт «Опішнянська артіль» передбачає п'ять комплексних напрямів розвитку гончарства в громаді: навчання, виробництво, промоція, продаж та орієнтація на результат [1]. Це сучасна організація, що продовжує багатовікові традиції гончарства селища Опішня (Полтавська область, Україна). Артіль функціонує під керівництвом місцевої громади та фінансується як із місцевого бюджету громади, так і через реалізацію власної продукції та надання відповідних послуг. Її метою є не лише збереження традицій, але й економічне стимулювання розвитку території. Основним напрямом діяльності «Опішнянської артілі» є виробництво гончарного посуду, декоративної глиняної іграшки та інших виробів, що не лише відповідають попиту відвідувачів, але й сприяють збереженню традиційної культурної спадщини даного регіону. Підприємство також активно реалізує освітні ініціативи у формі майстер-класів для туристів, захисників, ветеранів і внутрішньо-переміщених осіб. Вони спрямовані на передачу знань про технологічні процеси виготовлення виробів на гончарному крузі, декоративного розпису, створення та оздоблення керамічних плиток і традиційних глиняних іграшок. У приміщеннях артілі створені всі умови для

майстрів, гончарів, малювальниць, для того, щоб відродити ремесло і зберегти його для наступних поколінь.

Це масштабний проєкт, що реалізований майже за два роки зусиллями місцевого самоврядування та за підтримки міжнародної грантової програми Міжнародної організації з міграції (МОМ). Під час його створення застосовувались соціологічні методи дослідження (збір даних про обізнаність та інтерес громади, опитування майстрів гончарного ремесла), створювалися схеми взаємодії між різними суб'єктами (громада, влада, бізнес, культурні установи), які дали можливість визначити актуальність та шляхи його реалізації.

Висновок. В результаті, процес його створення – це ефективна модель взаємодії між громадою та бізнесом, що сприяє збереженню культурно-історичної спадщини громади та розвитку традиційних гончарних ремесел, як локальної ідентичності. Це також є основою для розвитку туризму, створення нових робочих місць та залучення інвестицій. Зараз «Опішнянська артіль» широко сприяє розвитку туристичної галузі, залучаючи туристів до селища та створюючи нові економічні можливості для місцевого населення через гончарне ремесло. Це підприємство є прикладом успішного поєднання традиційного ремесла, сучасних підходів і соціальної відповідальності, сприяючи розвитку не лише селища Опішніа, але й культурного образу Полтавщини й України у світі.

Збереження культурно-історичної спадщини – це наша спільна відповідальність, яка потребує активної участі всіх членів громади. Освітні ініціативи, співпраця з бізнесом і органами влади, волонтерство і використання сучасних технологій – є ключовими шляхами досягнення цієї мети.

Література:

1. Микола Різник: «Опішнянська артіль» - шлях до збереження та розвитку гончарних ремесел в Опішнянській громаді URL: <https://poltava.to/news/60251/>. (дата звернення: 04.12.2024).